

Órsi B., Pósa-Kovács L., Csukonyi Cs.:

Robotokkal szembeni elfogadás a szexizmus és a robot nemének vonatkozásában

<https://doi.org/10.1556/0016.2024.00105>

Online mellékletek

A Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>) feltételei nem alkalmazhatók a mellékletben szereplő képekre.

1. MELLÉKLET: DEMOGRÁFIAI ÉS MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁVAL KAPCSOLATOS ISMERETEK MÉRTÉKÉRE VONATKOZÓ KÉRDÉSEK

Demográfiai adatok

Nem

- Férfi
- Nő

Életkor

- (számmal megadva, években)

Családi állapot

- Egyedülálló
- Párkapcsolatban élő
- Jegyes
- Házas
- Özvegy

Lakóhely (típusa)

- Falu
- Város
- Megyeszékhely
- Főváros

Jelenleg dolgozik-e:

- Igen
- Nem

Milyen területen dolgozik?

- Fizikai munka
- Szellemi munka

Foglalkoztatási státusz

- Fizikai beosztott (blue collar)
- Szellemi beosztott (white collar)
- Középvezető
- Felsővezető

2. MELLÉKLET: ROBOT ELFOGADÁS KÉRDŐÍV (HEERINK ÉS MTSAI, 2008)

A következőkben különböző állításokat fog olvasni a robotokkal kapcsolatban. Kérem, minden állítás esetében jelölje be, mennyire tartja igaznak magára nézve, mennyire ért egyet vele.

A válaszadás 1–5-ig terjedő skálán történik, ahol az 1: egyáltalán nem értek egyet, 2: inkább nem értek egyetértek 3: egyet is értek, de nem is 4: inkább egyetértek 5: teljes mértékben egyetértek

1. Úgy érzem, számomra hasznosak a robotok.
2. Kényelmes lenne, ha lennének robotjaim.
3. Úgy érzem, a robotok sok mindenben a segítségemre lehetnek.
4. Élvezem, amikor a robotok beszélnek hozzám.
5. Élvezem, ha robotokkal csinálhatok valamit.
6. Izgalmasnak és élvezetesnek találom a robotokat.
7. Úgy érzem, a robotok kellemes társalgó felek.
8. Úgy vélem, kellemes dolog interakcióba lépni a robotokkal.
9. Úgy érzem, a robotok megértének.
10. Azt gondolom, a robotok alkalmazkodnak az igényeimhez.
11. Azt gondolom, a robot csak azt teszi, amire szükségem van.
12. Azt gondolom, a robot segítségemre lesz, amikor szükségesnek tartom.
13. Amikor interakcióba lépek egy robottal, úgy érzem, mintha egy igazi emberrel beszélgetnék.
14. Néha olyan, mintha a robot tényleg rám nézne.
15. Néha olyan, mintha a robotnak igazi érzelmei lennének.
16. Jó érzéssel töltene el, ha robotokat használnék.
17. Szerintem a robotok érdekesebbé tennék az életem.

18. Nagyszerű ötlet lenne robotokat használni.
19. Szerintem fogok a jövőben robotokat használni.
20. Tanácsolni fogom másoknak is, hogy használjanak robotokat.
21. A jövőben is tervezem robotok használatát.

3. MELLÉKLET: RÉGI ÉS MODERN SZEXIZMUS SKÁLA (SWIM ÉS COHEN, 1997)

Az alábbiakban állítások sora szerepel a férfiak és nők kapcsolatának a mai társadalomban betöltött szerepéről. Kérem, mondja meg, hogy mennyiben ért egyet vagy nem ért egyet az egyes állításokkal az alábbi skálán: 1 – nem értek egyet, 2 – félig-meddig egyet értek, 3 – teljesen egyetértek.

1. A nők általában nem olyan értelmesek, mint a férfiak.
 2. Ugyanolyan kellemes egy női főnökkel dolgozni, mint egy férfival.
 3. A fiúkat fontosabb arra buzdítani, hogy sportoljanak, mint a lányokat.
 4. A nők éppúgy képesek logikusan gondolkodni, mint a férfiak.
 5. Amikor mindkét szülő dolgozik, és a gyerekek megbetegszik az iskolában, az iskolának inkább az anyát kell értesíteni, mint az apát.
-
1. A nőket gyakran a nemi diszkrimináció miatt hagyják ki a jó állásokból.
 2. Manapság már ritkábban ábrázolják a nőket a televízióban előítéletes (szexista) módon.
 3. Társadalmunk eljutott arra a pontra, hogy a nőknek és a férfiaknak egyenlő lehetőségeik vannak az előre jutásra.
 4. Az elmúlt években a politika és a média indokolatlanul sokat foglalkozik a nőkkel való bánásmód problémáival.
 5. A nőkkel szembeni megkülönböztetés ma már nem probléma Magyarországon.
 6. Általánosságban a társadalom egyenlőként kezeli a férjeket és a feleségeket.

4. MELLÉKLET: AMBIVALENS SZEXIZMUS SKÁLA (GLICK ÉS FISKE, 1996)

Az alábbiakban állítások sora szerepel a férfiak és nők kapcsolatának a mai társadalomban betöltött szerepéről. Kérem, mondja meg, hogy mennyiben ért egyet vagy nem ért egyet az egyes állításokkal az alábbi skálán: 0 = határozottan nem értek egyet; 1 = némileg nem értek egyet; 2 = többé-kevésbé nem értek egyet; 3 = kissé egyetértek; 4 = többé-kevésbé egyetértek; 5 = határozottan egyetértek.

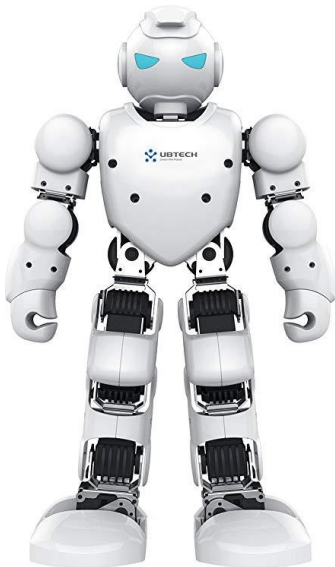
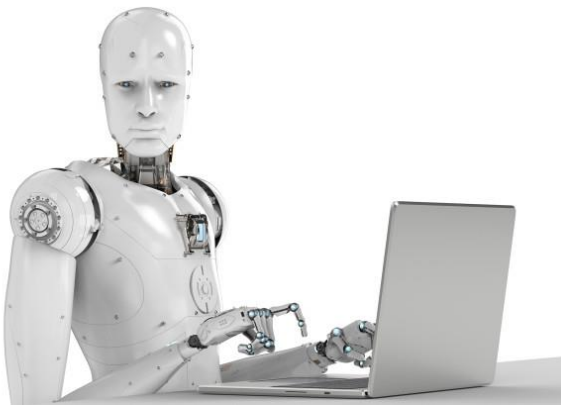
1. Nem számít, mennyire sikeres egy férfi, nem lehet teljes egy nő szeretete nélkül.
2. Az „egyenlőség jegyében” sok nő elvárja, hogy olyan bánásmódban részesüljön, amely őket részesíti előnyben a férfiakkal szemben.
3. Nem tartom szükségszerűen indokoltnak, hogy vészhelyzetben előbb a nőket menekítik ki, és csak utána a férfiakat.
4. Sok nő ártatlan megjegyzéseket és tetteket szexistának bélyegez.
5. A nők túl könnyen megsértődnek.
6. Az emberek gyakran képesek igazán boldogok lenni az ellenkező nemmel létesített romantikus kapcsolat nélkül is.
7. A feministák nem azt szeretnék elérni, hogy a nőknek nagyobb hatalmuk legyen, mint a férfiaknak.
8. Sok nő kommunikációja szexista utalásokról mentes, a férfiakéval ellentétben.
9. A férfiaknak a nőket kényeztetni és védelmezni kell.
10. Számos nő nem tudja teljes mértékben értékelni, amit a férfi érte tesz.
11. A nők azzal szeretnék hatalomra szert tenni, hogy átveszik az irányítást a férfiak fölött.
12. Minden férfinak kell egy nő, aki az imádata tárgya.
13. A férfiak teljesek nők nélkül is.
14. A nők hajlamosak eltúlozni a munkahelyi problémáikat.

15. Amint egy nő kivívja egy férfi hűségét és elköteleződését, hajlamos rá, hogy „rövid pórázon” tartsa.
16. Amikor a nők veszítenek igazságos megmérettetésben a férfiakkal szemben, a nők rendszerint hajlamosak diszkriminációra hivatkozni.
17. Egy értékes nőt a párjának rendkívüli módon meg kellene becsülnie.
18. Általánosságban nagyon kevés az olyan nő, aki élvezzi, hogy szexuálisan elérhetőnek tűnik, majd visszautasítja a férfi közeledését.
19. A nők a férfiakkal összehasonlítva sokkal inkább kiváló erkölcsi érzékenységgel rendelkeznek.
20. A férfiak még saját jólétét feláldozva is hajlandónak kellene lenni, hogy a nőt az életében pénzügyileg támogassa.
21. A feministáknak teljesen észszerű követeléseik vannak a férfiak irányába.
22. A nők kifinomultabbak kulturális és ízlésbéli kérdésekben, mint a férfiak.

5. MELLÉKLET: SAJÁT SZERKESZTÉSŰ KÉRDŐÍV

A következőkben, kérem, képzelje el, hogy jelenlegi munkahelyén hamarosan bevezetik a mesterséges intelligencia használatát. Fizikai/szellemi munkatársként a feladatok elvégzésére alkalmas robotokat állítanak munkába. A vázolt helyzetbe beleélve magát, kérem, válaszoljon a kérdésekre.

1. Az alábbi robotok közül melyikkel tudná elképzelni, hogy együtt dolgozik? (6 kép)

2. Milyen neműnek gondolja az előző kérdésben kiválasztott robotot? (férfi, nő, gendersemleges)
3. Milyen nemű robottal dolgozna szívesen együtt? (nő, férfi, mindegy, milyen nemű)
4. Hogy nevezné el? (női nevet adnék neki, férfi nevet adnék neki, gendersemleges nevet adnék neki)
5. Mit szeretne, milyen hangon szólaljon meg a robot? (női, férfi, gendersemleges)
6. Ön szerint milyen neműek az alábbi robotok? (6 kép) (férfi, nő, gendersemleges)

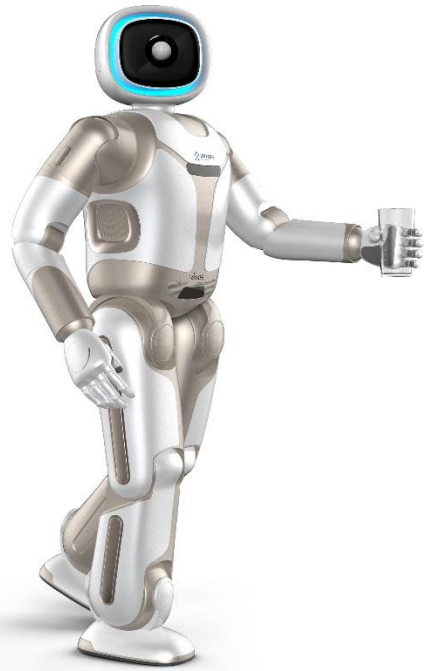

7. Mit gondolt, a fizikai munkát végző robotok inkább milyen neműek? (női, férfi, gendersemleges)

8. Mit gondol, a szellemi munkát végző robotok inkább milyen neműek? (női, férfi, gendersemleges)
9. Ön szerint a felsővezető beosztásban lévő emberek milyen nemű robotot preferálnának inkább? (női, férfi, gendersemleges)
10. Ön szerint a középvezető beosztásban lévő munkavállalók milyen nemű robotot preferálnak inkább? (női, férfi, gendersemleges)
11. Ön szerint beosztotti státuszban lévő munkavállalók milyen nemű robotokat fogadnak el inkább? (női, férfi, gendersemleges)
12. Mit gondol, tudna egy korrekt kollegiális viszonyt kialakítani egy robottal? (1. semmiképp, 2. előbb meg kellene ismernem a működését, 3. törekednék rá, 4. erősen törekednék rá, 5. igen, nincs kétségem)
13. Ön szerint ha egy robotot megszemélyesítünk, közelebb kerülhetünk hozzá? (igen, akkor ha nő; igen, akkor ha férfi; igen, akkor ha gendersemleges; nem)
14. Adjon nevet a képen látható robotoknak! (5 kép)

15. Ön szerint a Star Warsból ismert robot, 3CPO milyen nemű? (nő, férfi, gendersemleges)

16. Ön szerint a Star Warsból megismert R2D2 milyen nemű? (nő, férfi, gendersemleges)

17. Ön szerint a Star Warsból megismert BB8 milyen nemű? (nő, férfi, gendersemleges)

Kérem, sorolja be az alábbi szempontok alapján a robotokat az ötfokú skálán. (1. egyáltalán nem – 5. teljes mértékben)

18. Ő itt Sam 2020, a legújabb, építkezéseken segédkező robot. Mit gondol, ha Ön is ebben a munkakörben dolgozna, Sam 2020... Rokonszenves lenne – 1–5 skála; Ellenszenves lenne – 1–5 skála; Megbízható lenne – 1–5 skála; Megbízhatatlan lenne – 1–5 skála.

19. Ő itt Claudia 2020 a legújabb, építkezéseken segédkező robot. Mit gondol, ha Ön is ebben a munkakörben dolgozna, Claudia 2020... Rokonszenves lenne – 1–5 skála; Ellenszenves lenne – 1–5 skála; Megbízható lenne – 1–5 skála; Megbízhatatlan lenne – 1–5 skála.

20. Ő Dr. Alex, New York legmodernebb kórházának robot szívsebésze. Mit gondol Dr. Alexről? Rokonszenves lenne – 1–5 skála; Ellenszenves lenne – 1–5 skála; Megbízható lenne – 1–5 skála; Megbízhatatlan lenne – 1–5 skála.

21. Ő Dr. Mary, New York legmodernebb kórházának robot szívsebésze. Mit gondol, Dr. Mary... Rokonszenves lenne – 1–5 skála; Ellenszenves lenne – 1–5 skála; Megbízható lenne – 1–5 skála; Megbízhatatlan lenne – 1–5 skála?

